EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2008/0140(CNS)

11.2.2009

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Ettepanek võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest
(KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Arvamuse koostaja: Donata Gottardi

PA_Legam

MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest ***või*** seksuaalsest sättumusest	Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest***,*** seksuaalsest sättumusest ***või soost***

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(3) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. ***Harta artiklis 10 tunnustatakse õigust mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadusele; artiklis 21 keelatakse diskrimineerimine, sealhulgas usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu; ning artiklis 26 tunnustatakse puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus.***	(3) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis ***Euroopa Nõukogu inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis, eelkõige selle artiklites 9 ja 10, ning*** Euroopa Liidu põhiõiguste hartas***, eeskätt selle artiklis 10, artikli 12 lõikes 2, artiklites 21 ja 26,*** tunnustatud põhimõtteid.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(4) Puuetega inimeste Euroopa aasta 2003, Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” (2007) ning kultuuridevahelise dialoogi Euroopa aasta 2008 on rõhutanud diskrimineerimise jätkumist, aga ka mitmekülgsuse eeliseid.	(4) Puuetega inimeste Euroopa aasta 2003, Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” (2007) ning kultuuridevahelise dialoogi Euroopa aasta 2008 on rõhutanud ***otsese ja kaudse, mitmekordse ja seotusest tuleneva*** diskrimineerimise jätkumist, aga ka mitmekülgsuse eeliseid.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(8) Ühendus on EÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 1 alusel vastu võtnud ***kolm õigusakti***, et ära hoida diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ja sellega võidelda. Nimetatud ***õigusaktid*** on näidanud õigusaktide tähtsust diskrimineerimisvastases võitluses. Eelkõige direktiiviga 2000/78/EÜ kehtestatakse üldraamistik võrdeks kohtlemiseks tööhõives ja kutsetegevuses, hoolimata usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. Muudes valdkondades peale tööhõive jäävad aga alles liikmesriikide erinevused nimetatud alustel toimuva diskrimineerimise vastu pakutava kaitse ulatuses ja iseloomus.	(8) Ühendus on EÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 1 alusel vastu võtnud ***mitmeid direktiive***, et ära hoida diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ja sellega võidelda. Nimetatud ***direktiivid*** on näidanud õigusaktide tähtsust diskrimineerimisvastases võitluses. Eelkõige direktiiviga 2000/78/EÜ kehtestatakse üldraamistik võrdeks kohtlemiseks tööhõives ja kutsetegevuses, hoolimata usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. Muudes valdkondades peale tööhõive jäävad aga alles liikmesriikide erinevused nimetatud alustel toimuva diskrimineerimise vastu pakutava kaitse ulatuses ja iseloomus.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(8) Ühendus on EÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 1 alusel vastu võtnud kolm õigusakti, et ära hoida diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ja sellega võidelda. Nimetatud õigusaktid on näidanud õigusaktide tähtsust diskrimineerimisvastases võitluses. Eelkõige direktiiviga 2000/78/EÜ kehtestatakse üldraamistik võrdeks kohtlemiseks tööhõives ja kutsetegevuses, hoolimata usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest ***või*** seksuaalsest sättumusest. Muudes valdkondades peale tööhõive jäävad aga alles liikmesriikide erinevused nimetatud alustel toimuva diskrimineerimise vastu pakutava kaitse ulatuses ja iseloomus.	(8) Ühendus on EÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 1 alusel vastu võtnud kolm õigusakti, et ära hoida diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse***, soo*** või seksuaalse sättumuse alusel ja sellega võidelda. Nimetatud õigusaktid on näidanud õigusaktide tähtsust diskrimineerimisvastases võitluses. Eelkõige direktiiviga 2000/78/EÜ kehtestatakse üldraamistik võrdeks kohtlemiseks tööhõives ja kutsetegevuses, hoolimata usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest***, soost*** või seksuaalsest sättumusest. Muudes valdkondades peale tööhõive jäävad aga alles liikmesriikide erinevused nimetatud alustel toimuva diskrimineerimise vastu pakutava kaitse ulatuses ja iseloomus.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(9) Seega tuleks õigusaktidega keelata diskrimineerimine usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel mitmes valdkonnas väljaspool tööturgu, sealhulgas sotsiaalkaitse, hariduse ning kaupade ja teenuste, ***sealhulgas*** eluaseme***,*** kättesaadavuse ja pakkumise valdkonnas. Õigusaktidega tuleks sätestada meetmed, mis tagavad ***puudega inimeste*** võrdse juurdepääsu õigusaktidega hõlmatud valdkondades.	(9) Seega tuleks õigusaktidega keelata ***otsene ja kaudne, mitmekordne ja seotusest tulenev*** diskrimineerimine usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse ***või soo*** alusel mitmes valdkonnas väljaspool tööturgu, sealhulgas sotsiaalkaitse, hariduse ning kaupade ja teenuste, ***nagu*** eluaseme ***ja transpordi*** kättesaadavuse ja pakkumise valdkonnas ***ning ühendustega seonduvalt***. Õigusaktidega tuleks sätestada meetmed, mis tagavad ***teatava usutunnistuse või teatavate veendumustega, puudega, teatavas eas või teatava seksuaalse sättumusega või***

	mitmesse nimetatud kategooriasse kuuluvatele isikutele ja nendega seotud isikutele võrdse juurdepääsu õigusaktidega hõlmatud valdkondades.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(11) Käesoleva ***direktiiviga*** ei ***tohiks*** piirata liikmesriikide pädevust hariduse, sotsiaalkindlustuse ja tervishoiu valdkonnas***. Samuti ei tohiks direktiiviga piirata*** liikmesriikide põhirolli ja ulatuslikku kaalutlusõigust üldist majandushuvi pakkuvate teenuste pakkumisel, tellimisel ja korraldamisel.	(11) Käesoleva ***direktiivi eesmärk on võidelda diskrimineerimisega ning tagada kaasamise ja integratsiooni jätkumine. Sellega*** ei piirata liikmesriikide pädevust hariduse, sotsiaalkindlustuse ja tervishoiu valdkonnas ***ega*** liikmesriikide põhirolli ja ulatuslikku kaalutlusõigust üldist majandushuvi pakkuvate teenuste pakkumisel, tellimisel ja korraldamisel.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(12) Diskrimineerimiseks loetakse otsest ja kaudset diskrimineerimist, ahistamist, korraldust diskrimineerida ja mõistlike abinõude võtmatajätmist.	(12) Diskrimineerimiseks loetakse otsest ja kaudset***, mitmekordset ja seotusest tulenevat*** diskrimineerimist, ahistamist, ***seksuaalset ahistamist,*** korraldust diskrimineerida ja mõistlike abinõude võtmatajätmist.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(12 a) Diskrimineerimist võib esineda konkreetse isiku usutunnistuse või

	veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse või mitme asjaolu tõttu, samuti konkreetse isiku oletatava usutunnistuse, oletatavate veendumuste, oletatava puude, vanuse ja seksuaalse sättumuse tõttu ning isiku seotuse või oletatava seotuse tõttu mõnda nimetatud kategooriasse kuuluva isikuga.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(13) Rakendades võrdse kohtlemise põhimõtet, mis ei sõltu usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, peaks ühendus vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 3 lõikele 2 kaotama ebavõrdsuse ning edendama meeste ja naiste võrdõiguslikkust, eelkõige seetõttu, et naised kannatavad tihti mitmekordse diskrimineerimise all.	(13) Rakendades võrdse kohtlemise põhimõtet, mis ei sõltu usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest***, soost*** või seksuaalsest sättumusest, peaks ühendus vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 3 lõikele 2 kaotama ebavõrdsuse ning edendama meeste ja naiste võrdõiguslikkust, eelkõige seetõttu, et naised kannatavad tihti mitmekordse ***ja seotusest tuleneva*** diskrimineerimise all.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(14) Otsest või kaudset diskrimineerimist eeldada lubavate faktide hindamine peaks jääma vastavalt siseriiklikele õigusnormidele või tavadele liikmesriikide kohtute või muude pädevate asutuste ülesandeks. Nendes normides võib eelkõige ette näha, et kaudset diskrimineerimist tuvastatakse mis tahes vahenditega, kaasa arvatud statistiline tõendusmaterjal.	(14) Otsest või kaudset***, mitmekordset ja seotusest tulenevat*** diskrimineerimist eeldada lubavate faktide hindamine peaks jääma vastavalt siseriiklikele õigusnormidele või tavadele liikmesriikide kohtute***, Euroopa Kohtu*** või muude pädevate asutuste ülesandeks. Nendes normides võib eelkõige ette näha, et kaudset diskrimineerimist tuvastatakse mis tahes vahenditega, kaasa arvatud statistiline tõendusmaterjal.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(15) Kindlustus-, pangandus- ja teiste finantsteenuste pakkumisel kasutatakse puude ja vanusega seonduvaid kindlustusmatemaatilisi ja riskitegurid. Kui tegurid on riski hindamisel keskse tähtsusega, ei tuleks nende kasutamist käsitleda diskrimineerimisena.	(15) Kindlustus-, pangandus- ja teiste finantsteenuste pakkumisel kasutatakse puude ja vanusega seonduvaid kindlustusmatemaatilisi ja riskitegurid. Kui tegurid on riski hindamisel keskse tähtsusega, ei tuleks nende kasutamist käsitleda diskrimineerimisena***, kuid seda ainult juhul, kui nendega ei kaasne ebaproportsionaalset ja põhjendamatut erinevust kohtlemisel***.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(16) Kõikidel isikutel on vabadus lepinguid sõlmida, sealhulgas vabadus valida lepingupartnerit. Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada nende isikute poolt ette võetud majanduslike tehingute suhtes, kelle jaoks need tehingud ei kujuta endast nende kutse- või äritegevust.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(17) Diskrimineerimise keelamisel on oluline austada teisi põhiõigusi ja -vabadusi, sealhulgas kaitsta era- ja	(17) Diskrimineerimise keelamisel on oluline austada teisi põhiõigusi ja -vabadusi, sealhulgas kaitsta era- ja

perekonnaelu ***ja nendega seotud toiminguid***, usuvabadust ning ühinemisvabadust. Käesolev direktiiv ei piira ***siseriiklikke õigusnorme perekonnaseisu, sealhulgas reproduktiivtervisega seonduvate õiguste kohta. Samuti ei piira direktiiv*** riigi, riigiasutuste ja –ametite ega hariduse ilmalikku iseloomu.

perekonnaelu, usuvabadust ning ühinemisvabadust. Käesolev direktiiv ei piira riigi, riigiasutuste ja -ametite ega hariduse ilmalikku iseloomu. ***Käesolevat direktiivi kohaldatakse samuti vabaabielu ja tsiviilpartnerluse suhtes juhul, kui liikmesriigi seadused neid tunnistavad, ning nendest tulenevate sotsiaaltoetuste suhtes.***

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(18) Liikmesriigid vastutavad hariduse korralduse ja sisu eest. Komisjoni teatises „Oskused 21. sajandiks: Euroopa koolidealase koostöö kava" pannakse rõhku vajadusele pöörata erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras lastele ja haridusalaste erivajadustega inimestele. Eelkõige võib riiklike õigusaktidega ette näha erinevusi juurdepääsul usutunnistusel või veendumustel põhinevatele haridusasutustele. Liikmesriigid võivad ka lubada või keelata koolis ususümbolite kandmise.	(18) Liikmesriigid vastutavad hariduse korralduse ja sisu eest. Komisjoni teatises „Oskused 21. sajandiks: Euroopa koolidealase koostöö kava" pannakse rõhku vajadusele pöörata erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras lastele ja haridusalaste erivajadustega inimestele. Eelkõige võib riiklike õigusaktidega ette näha erinevusi juurdepääsul usutunnistusel või veendumustel põhinevatele haridusasutustele ***tingimusel, et need on vajalikud ja proportsionaalsed ega ole vastuolus õigusega saada haridust.*** Liikmesriigid võivad lubada või keelata koolis ususümbolite kandmise.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(19) Euroopa Liit on Amsterdami lepingu lõppaktile lisatud deklaratsioonis nr 11 (kirikute ja mitteusuliste organisatsioonide staatuse kohta) selgelt tunnistanud, et ta austab liikmesriikide kirikute ja usuühenduste või -koguduste siseriikliku	(19) Euroopa Liit on Amsterdami lepingu lõppaktile lisatud deklaratsioonis nr 11 (kirikute ja mitteusuliste organisatsioonide staatuse kohta) selgelt tunnistanud, et ta austab liikmesriikide kirikute ja usuühenduste või -koguduste siseriikliku

õigusega kehtestatud staatust ega kahjusta seda ning austab samaväärselt ka filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonide staatust. Meetmed, mis võimaldavad puudega inimestele tõhusat mittediskrimineerivat juurdepääsu käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkondadele, täidavad olulist rolli täieliku võrdsuse tagamisel tegelikkuses. Lisaks võivad mõnedel juhtudel erivajadustega arvestamise tagamiseks osutuda vajalikuks mõistlike abinõude üksikmeetmed. ***Kummalgi juhul ei ole vaja meetmeid, mis osutuksid ebaproportsionaalselt suureks koormaks. Selle hindamisel, kas koorem osutub ebaproportsionaalselt suureks, tuleks arvesse võtta mitmeid faktoreid, sealhulgas organisatsiooni suurust, ressursse ja iseloomu. Mõistlike abinõude ja ebaproportsionaalselt suure koorma põhimõte on kehtestatud direktiivis 2000/78/EÜ ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis.***

õigusega kehtestatud staatust ega kahjusta seda ning austab samaväärselt ka filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonide staatust. Meetmed, mis võimaldavad puudega inimestele***, neid hooldavatele ja nendega seotud isikutele*** tõhusat mittediskrimineerivat juurdepääsu käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkondadele, täidavad olulist rolli täieliku võrdsuse tagamisel tegelikkuses. Lisaks võivad mõnedel juhtudel erivajadustega arvestamise tagamiseks osutuda vajalikuks mõistlike abinõude üksikmeetmed. ***Samuti tuleb vanusega seoses tagada asjakohaste meetmete abil, kõrvaldades sealjuures füüsilised takistused, tõhus ja mittediskrimineeriv juurdepääs eeskätt ühiskondlikele hoonetele ja ühistranspordile, seda kõike ka lastele ja eakatele ning neid hooldavatele isikutele.***

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(21) Diskrimineerimise keelamine ei tohiks piirata selliste meetmete säilitamist või vastuvõtmist liikmesriikide poolt, mille eesmärk on ära hoida või heastada halvemusi, mille all teatava usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega ***isikute rühm*** on kannatanud. Nende meetmetega ***võib lubada*** teatava usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse ***või*** seksuaalse ***sättumusega*** isikute ***organisatsioone***, mille peaeesmärk on arvestamine kõnealuste isikute erivajadustega.	(21) Diskrimineerimise keelamine ei tohiks piirata selliste meetmete säilitamist või vastuvõtmist liikmesriikide poolt, mille eesmärk on ära hoida või heastada halvemusi, mille all teatava usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega ***või mitmesse nimetatud kategooriasse kuuluvad isikud ning nendega seotud isikud*** on kannatanud. ***Sellega võivad kaasneda meetmed, mis on vastu võetud selleks, et edendada võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste põhimõtet, ja mille puhul võetakse arvesse soolist mõõdet, ning positiivsed meetmed, mille eesmärk on***

	täita nende isikute või isikute kategooriate erivajadusi, kes eriomaduste tõttu vajavad struktuure, teenuseid ja abi, mida teised inimesed ei vaja. Nende meetmetega kaasneb teatava usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse***,*** seksuaalse ***sättumuse või soolise kuuluvusega*** isikute ***selliste sõltumatute organisatsioonide loomine***, mille peaeesmärk on arvestamine kõnealuste isikute erivajadustega.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(23) Isikutele, keda on usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse ***või*** seksuaalse sättumuse tõttu diskrimineeritud, tuleks tagada piisavad õiguskaitsevahendid. Tõhusama kaitse pakkumiseks tuleks ühendustele, organisatsioonidele ja muudele juriidilistele isikutele anda õigus osaleda menetlustes, sealhulgas kannatanu nimel või toetuseks, ilma et see piiraks siseriiklike kohtus esindamise ja kohtuliku kaitse menetlusnormide kohaldamist.	(23) Isikutele, keda on usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse ***või soo*** tõttu ***otseselt või kaudselt, mitmekordselt või seotusest tulenevalt*** diskrimineeritud, tuleks tagada piisavad õiguskaitsevahendid. Tõhusama kaitse pakkumiseks tuleks ühendustele, organisatsioonidele ja muudele juriidilistele isikutele anda õigus osaleda menetlustes, sealhulgas kannatanu nimel või toetuseks, ilma et see piiraks siseriiklike kohtus esindamise ja kohtuliku kaitse menetlusnormide kohaldamist.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(24) Tõendamiskohustuse eeskirju tuleb kohandada ilmse diskrimineerimise puhul ja võrdse kohtlemise põhimõtte tõhusaks kohaldamiseks peab ***sellise diskrimineerimise kohta tõendite esitamise järel*** minema ***tõendamiskohustus*** üle kostjale. ***Kostja***	(24) Tõendamiskohustuse eeskirju tuleb kohandada ilmse diskrimineerimise puhul ja võrdse kohtlemise põhimõtte tõhusaks kohaldamiseks peab minema ***piisavate tõendite esitamise kohustus*** üle kostjale. ***Liikmesriigid võivad kehtestada hagejale***

ülesanne ei ole siiski tõendada, et hageja järgib teatavat usutunnistust või veendumusi, tal on teatav puue, vanus või seksuaalne sättumus.	***soodsamad sätted.***

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(26) Resolutsioonis Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” (2007) järelmeetmete kohta kutsus nõukogu üles kaasama täielikult kodanikuühiskonna, sealhulgas diskrimineerimisohus olevaid inimesi esindavad organisatsioonid, sotsiaalpartnerid ja sidusrühmad diskrimineerimise vältimisele ning võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamisele suunatud programmide koostamisse nii Euroopa kui ka siseriiklikul tasandil.	(26) Resolutsioonis Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” (2007) järelmeetmete kohta kutsus nõukogu üles kaasama täielikult kodanikuühiskonna, sealhulgas diskrimineerimisohus olevaid inimesi esindavad organisatsioonid, sotsiaalpartnerid ja sidusrühmad diskrimineerimise vältimisele ning võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamisele suunatud programmide koostamisse nii Euroopa kui ka siseriiklikul tasandil. ***Selleks tagavad komisjon ja liikmesriigid, et käesoleva direktiivi ja kõnesolevas valdkonnas juba kehtivate õigusaktide sätted tehakse teavitus- ja pressikampaaniate abil, mille eesmärk on ka stereotüüpide kummutamine, üldsusele ja asjaomastele isikutele sobival, asjakohasel ja kättesaadaval viisil (viipekeel või vaegnägijatele mõeldud veebilehed) teatavaks.***

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 27

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(27) Direktiivide 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ kohaldamise kogemus näitab, et kaitse käesoleva direktiiviga hõlmatud alustel toimuva	(27) Direktiivide 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ kohaldamise kogemus näitab, et kaitse käesoleva direktiiviga hõlmatud alustel toimuva

diskrimineerimise vastu tugevneks, kui igas liikmesriigis luuakse asutus või asutused, mille pädevuses on asjaomaste probleemide analüüsimine, võimalike lahenduste uurimine ***ja*** ohvritele konkreetse abi andmine.	diskrimineerimise vastu tugevneks, kui igas liikmesriigis luuakse asutus või asutused, ***mis on sõltumatud ja erinevatele diskrimineerimist põhjustavatele teguritele keskendunud ning*** mille pädevuses on asjaomaste probleemide analüüsimine, võimalike lahenduste uurimine***, teavitamine ja koolitamine ning*** ohvritele konkreetse abi andmine ***ka mitmekordse diskrimineerimise korral nii, et isik, kes peab end mitmekordse diskrimineerimise ohvriks, saaks valida, millise asutuse poole pöörduda, et eelkõige saada kaitset kohtu- või haldusmenetluse korral***.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(29) Liikmesriigid peaksid ette nägema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad sanktsioonid juhuks, kui käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi ei täideta.	(29) Liikmesriigid peaksid ette nägema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad sanktsioonid***, mis toovad kaasa diskrimineeriva käitumise lõpetamise ja mõju kõrvaldamise,*** juhuks, kui käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi ei täideta.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Käesoleva direktiiviga kehtestatakse raamistik, et võidelda diskrimineerimisega usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse ***või*** seksuaalse sättumuse alusel ning tagada liikmesriikides võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamine väljaspool tööhõive ja kutsetegevuse valdkonda.	Käesoleva direktiiviga kehtestatakse raamistik, et võidelda diskrimineerimisega***, sealhulgas mitmekordse ja seotusest tuleneva diskrimineerimisega,*** usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse***,*** seksuaalse sättumuse ***või soo*** alusel ning tagada liikmesriikides võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamine väljaspool tööhõive ja kutsetegevuse

valdkonda.

Selgitus

Tuleb lisada mõisted "mitmekordne diskrimineerimine", võttes arvesse asjaolu, et sooküsimus esineb kõigi diskrimineerimisjuhtude korral, ning "seotusest tulenev diskrimineerimine", mis on eriti sage naiste puhul.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Käesolevas direktiivis kasutatav termin „võrdse kohtlemise põhimõte” tähendab, et ei esine otsest ega kaudset diskrimineerimist ühelgi artiklis 1 nimetatud põhjusel.	1. Käesolevas direktiivis kasutatav termin „võrdse kohtlemise põhimõte” tähendab, et ei esine otsest ega kaudset***, mitmekordset ega seotusest tulenevat*** diskrimineerimist ühelgi artiklis 1 nimetatud põhjusel.

Selgitus

Tuleb lisada mõiste "mitmekordne ja seotusest tulenev diskrimineerimine", et oleks võimalik tõhusalt tegelda juhtudega, kus korraga esineb kaks või mitu diskrimineerimise liiki, mis muudab ohvri eriti haavatavaks ja kohtult kaitse otsimise oluliselt raskemaks.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) „otsene diskrimineerimine” – kui ***ükskõik millisel*** artiklis 1 nimetatud põhjusel koheldakse ühte inimest halvemini, kui on koheldud, koheldakse või võidakse kohelda teist inimest samalaadses olukorras;	a) „otsene diskrimineerimine” – kui ***ühel või mitmel*** artiklis 1 nimetatud põhjusel koheldakse ühte inimest halvemini, kui on koheldud, koheldakse või võidakse kohelda teist inimest samalaadses olukorras;

Selgitus

Asjakohane on lisada allpool määratletud mitmekordse diskrimineerimise mõiste juba otsese diskrimineerimise määratlusele.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) „kaudne diskrimineerimine” – kui neutraalsena näiv säte, kriteerium või tava seab ***isikud*** kindla(te) usutunnistuse või veendumuste, kindla puude, kindla vanuse ***või*** kindla seksuaalse ***sättumuse tõttu*** teistega võrreldes ebasoodsamasse olukorda, välja arvatud juhul, kui kõnealusel sättel, kriteeriumil või taval on objektiivselt põhjendatav õigustatud eesmärk ja selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud.	b) "kaudne diskrimineerimine" – kui neutraalsena näiv säte, kriteerium või tava seab kindla(te) usutunnistuse või veendumuste, kindla puude, kindla vanuse, kindla seksuaalse ***sättumuse või soolise kuuluvusega isikud või mitmesse nimetatud kategooriasse kuuluvad isikud või nende isikutega seotud isikud*** teistega võrreldes ebasoodsamasse olukorda, välja arvatud juhul, kui kõnealusel sättel, kriteeriumil või taval on objektiivselt põhjendatav õigustatud eesmärk ja selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud***, ning seotusest tingitud diskrimineerimisega on tegemist siis, kui isikule toob negatiivseid tagajärgi asjaolu, et ta on otseselt seotud teatava usutunnistuse või teatavate veendumuste, teatava puude, vanuse või seksuaalse sättumusega isikuga. Seotusest tingitud diskrimineerimisega on tegemist näiteks siis, kui see puudutab isikut, kes on emotsionaalselt seotud või keda peetakse emotsionaalselt seotuks teatava usutunnistuse või teatavate veendumuste, teatava puude, vanuse või seksuaalse sättumusega isikuga, kusjuures see ei pea tähendama koos elamist ega sõltu suhte õiguslikust vormist, nagu abielu või sugulussuhe.***

Selgitus

On oluline lisada kaudse diskrimineerimise mõistesse nii mitmekordne diskrimineerimine kui ka seotusest tulenev diskrimineerimine, kusjuures viimane puudutab diskrimineeritava isikuga seotud isikuid.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 2 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	b a) "mitmekordne diskrimineerimine" – kui diskrimineerimine leiab aset korraga kahel või enamal EÜ asutamislepingu artiklites 12 ja 13 nimetatud põhjusel;

Selgitus

Käesoleva direktiivi ettepanekus määratletud mõistete hulka on vaja lisada mitmekordse diskrimineerimise mõiste.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 2 – punkt b b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	b b) "seotusest tulenev diskrimineerimine" – kui isikule toob negatiivseid tagajärgi asjaolu, et ta on otseselt seotud teatava usutunnistuse või teatavate veendumuste, puude, vanuse või teatava seksuaalse sättumusega isikuga. Seotusest tulenev diskrimineerimine mõjutab isikuid, kes on emotsionaalselt seotud või keda peetakse emotsionaalselt seotuks teatava usutunnistuse või teatavate veendumuste, puude, vanuse või teatava seksuaalse sättumusega isikuga, kusjuures see ei pea tähendama koos elamist ega sõltu suhte õiguslikust vormist, nagu abielu või sugulussuhe.

Selgitus

Asjakohane on määratleda seotusest tuleneva diskrimineerimise mõiste.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Ahistamist peetakse üheks diskrimineerimise vormiks lõike 1 tähenduses, kui ***mõne*** artiklis 1 nimetatud põhjusega seotud soovimatu käitumise eemärk või selle tegelik toime on isiku väärikuse alandamine ja ähvardava, vaenuliku, halvustava, alandava või solvava õhkkonna loomine.	3. Ahistamist peetakse üheks diskrimineerimise vormiks lõike 1 tähenduses, kui ***ühe või mitme*** artiklis 1 nimetatud põhjusega seotud soovimatu käitumise eemärk või selle tegelik toime on isiku väärikuse alandamine ja ähvardava, vaenuliku, halvustava, alandava või solvava õhkkonna loomine.

Selgitus

Järjepidevuse huvides on asjakohane ka ahistamise juures võtta arvesse mitut põhjust.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	3 a. Seksuaalset ahistamist peetakse üheks diskrimineerimise vormiks lõike 1 tähenduses, kui seksuaalse olemusega soovimatu füüsilise, sõnalise või mittesõnalise käitumise eesmärk või tegelik toime on isiku väärikuse alandamine ja ähvardava, vaenuliku, halvustava, alandava või solvava õhkkonna loomine.

Selgitus

Käesolevas direktiivis on oluline käsitleda ka seksuaalset ahistamist, eelkõige seoses diskrimineerimisega seksuaalse sättumuse alusel.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. Korraldust diskrimineerida isikuid ***ükskõik millisel*** artiklis 1 nimetatud põhjusel peetakse diskrimineerimiseks lõike 1 tähenduses.	4. Korraldust diskrimineerida isikuid ***ühel või mitmel*** artiklis 1 nimetatud põhjusel peetakse diskrimineerimiseks lõike 1 tähenduses.

Selgitus

Järjepidevuse huvides on asjakohane võtta arvesse mitut põhjust ka seoses korraldusega diskrimineerida.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. Mõistlike abinõude võtmatajätmist käesoleva direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis b sätestatud konkreetsel, puudega ***inimestega*** seotud juhtumil peetakse diskrimineerimiseks lõike 1 tähenduses.	5. Mõistlike abinõude võtmatajätmist***,*** ***nagu*** käesoleva direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis b sätestatud konkreetsel, puudega ***inimeste või nendega seotud isikutega*** seotud juhtumil***,*** peetakse diskrimineerimiseks lõike 1 tähenduses.

Selgitus

Tuleb tagada järjepidevus ning näha ka siinjuures ette seotusest tuleneva diskrimineerimisega seonduv.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid ette näha, et erinevat kohtlemist vanuse alusel ei peeta diskrimineerimiseks, kui sellel on siseriikliku õigusega põhjendatud	6. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid ette näha, et erinevat kohtlemist vanuse alusel ei peeta diskrimineerimiseks, kui sellel on siseriikliku õigusega ***objektiivselt***

õigustatud eesmärk ning kui selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud. Eelkõige ei välistata käesolevas direktiivis konkreetse vanuse kindlaks määramist juurdepääsuks sotsiaalhüvitistele, haridusele ja teatud toodetele või teenustele.	***ja mõistlikult*** põhjendatud õigustatud eesmärk ning kui selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud. Eelkõige ei välistata käesolevas direktiivis konkreetse vanuse kindlaks määramist juurdepääsuks sotsiaalhüvitistele, haridusele ja teatud toodetele või teenustele.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid seoses ***finantsteenuste*** pakkumisega lubada proportsionaalseid erinevusi kohtlemisel juhul, kui kõnealuse toote puhul on vanuse või puude kasutamine riski hindamisel määravaks teguriks asjakohaste ja täpsete kindlustusmatemaatiliste ***või*** statistiliste andmete alusel.	7. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid seoses ***finants-, panga- ja kindlustusteenuste*** pakkumisega lubada proportsionaalseid erinevusi kohtlemisel ***üksnes*** juhul, kui kõnealuse toote puhul on ***tõestatud, et*** vanuse või puude kasutamine ***on*** riski hindamisel määravaks teguriks asjakohaste ja täpsete kindlustusmatemaatiliste ***ja*** statistiliste andmete alusel. ***Asjaomased liikmesriigid teavitavad sellest komisjoni ja tagavad, et riski hindamisel määravaks teguriks olevaid vanust ja puuet käsitlevaid täpseid ja asjakohaseid andmeid kogutakse, avaldatakse ja ajakohastatakse korrapäraselt.*** ***Viie aasta möödumisel direktiivi ülevõtmisest tuleb liikmesriikidel läbi viia hindamine, võttes arvesse komisjoni aruannet, ning edastada hindamise tulemused komisjonile.***

Selgitus

Tuleb vältida olukorda, kus finants-, kindlustus- ja pangateenustele juurdepääsuks ja nende kasutamiseks võiks tegureid, nagu vanus ja puue, kasutada põhjendamatu (ebasoodsama) ja diskrimineeriva kohtlemise kehtestamiseks.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikus õiguses sätestatud üldmeetmeid, mis demokraatlikus ühiskonnas on vajalikud avaliku julgeoleku ja korra tagamiseks, kuritegude ennetamiseks, tervise ning teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks.	8. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikus õiguses sätestatud üldmeetmeid, mis demokraatlikus ühiskonnas on vajalikud ***ja proportsionaalsed*** avaliku julgeoleku ja korra tagamiseks, kuritegude ennetamiseks, tervise ning teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks. ***Samuti ei piira direktiiv soolist võrdõiguslikkust edendavate siseriiklike õigusaktide kohaldamist.***

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	8 a. Käesolevas direktiivis tunnustatakse, et eraelu puutumatuse õigus on vahend võitluseks käesolevas artiklis määratletud diskrimineerimisega.

Selgitus

Asjakohane on rõhutada, et õigus eraelu puutumatusele on iseenesest vahend võitluseks diskrimineerimisega, kuni ühiskond loobub stereotüüpidest ja saab ühe hirmust erinevuste ees.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
d) avalikkusele pakutavate kaupade ja teiste teenuste, sealhulgas eluaseme, kättesaadavus.	d) avalikkusele pakutavate kaupade ja teiste teenuste, ***nagu*** eluaseme ***ja transpordi*** kättesaadavus***, kui asjaomane***

valdkond on ühenduse pädevuses.

Selgitus

Asjakohane on viidata näites, mis ei ole sugugi ammendav, konkreetsetele sektoritele, nagu elamumajandus ja transport.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – teine lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Punkti d***) kohaldatakse*** üksikisikute ***suhtes vaid siis, kui nad tegelevad oma kutse- või äritegevusega***.	Punkti d ***kohaldamisel tagatakse*** üksikisikute ***eraelu puutumatus***.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	d a) liikmesus ja osalemine ühendustes, samuti selliste organisatsioonide teenuste kasutamine.

Selgitus

Asjakohane on lisada kohaldamisalasse ka ühendused.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. ***Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikke õigusnorme perekonnaseisu ning reproduktiivtervisega seonduvate õiguste kohta.***	2. ***Ilma et see mõjutaks liikmesriikide pädevust perekonnaseisu ja reproduktiivtervisega seonduvate õiguste valdkonnas, kohaldatakse käesolevat direktiivi vabaabielu ja tsiviilpartnerluse***

	suhtes, juhul kui liikmesriigi seadused neid tunnistavad, ning sellest tulenevate sotsiaaltoetuste suhtes.

Selgitus

Oluline on lisada see viide, et võtta arvesse Euroopa Kohtu asjaomast kohtupraktikat.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. ***Käesolev direktiiv ei piira liikmesriigi*** vastutust hariduse sisu, õppetöö ja ***haridussüsteemi*** korralduse, ***sealhulgas*** eripedagoogika pakkumise ***eest***. Liikmesriik võib ette näha erineva kohtlemise juurdepääsul usutunnistusel või veendumustel põhinevatele haridusasutustele.	3. ***Ilma et see mõjutaks liikmesriikide pädevust hariduse, koolituse ja õppe valdkonnas ning*** vastutust hariduse sisu, õppetöö ja ***õppesüsteemi*** korralduse ***eest***, ***on käesoleva direktiivi eesmärk tagada kaasamise ja integratsiooni jätkumine ning puudega isikutele*** eripedagoogika ***võimaluste pakkumine***. Liikmesriik võib ette näha erineva kohtlemise juurdepääsul usutunnistusel või veendumustel põhinevatele haridusasutustele ***tingimusel, et see on vajalik ja proportsionaalne ega ole vastuolus õigusega saada haridust***.

Selgitus

Oluline on võtta direktiivi kohaldamisala puhul asjakohaselt arvesse haridust, koolitust ja õpet, et hoida ära diskrimineerimist.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ei kuulu erinev kohtlemine kodakondsuse alusel ning see ei piira nende sätete ja tingimuste kohaldamist, mis on seotud kolmandate riikide kodanike ja	***välja jäetud***

kodakondsuseta isikute sissesõiduga liikmesriikide territooriumile ning seal viibimisega, samuti kõnealuste kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute kohtlemist vastavalt nende õiguslikule seisundile.

Selgitus

Selles valdkonnas on juba olemas kehtivad õigusaktid.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Puudega inimeste võrdne kohtlemine	Võrdne kohtlemine ***ja puue***
1. Et tagada puudega inimeste võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine, võetakse:	1. Et tagada puudega inimeste ***ja nendega seotud või neid hooldavate isikute*** võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine, võetakse:

Selgitus

Tuleb võtta arvesse nii puudega inimeste kui ka neid hooldavate isikute võrdset kohtlemist.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Et tagada puudega inimeste võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine, võetakse:	1. Et tagada puudega inimeste võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine, ***kusjuures puude mõiste on määratletud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis ning mõiste hõlmab krooniliste haigustega inimesi,*** võetakse:

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2 a. Liikmesriigid võtavad arvesse puudega inimeste eri rühmade huve ja vajadusi, mis tulenevad puude laadist, soost, vanusest, rassist või etnilisest päritolust, usutunnistusest või isiklikest veendumustest, seksuaalsest sättumusest ja teistest diskrimineerivatest teguritest.

Selgitus

Puudega inimeste võrdse kohtlemise juures tuleb nii laiuti kui ka süvitsi arvesse võtta kõiki puudega kaasneda võivaid asjaolusid.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 4 a ***Vanus ning juurdepääs hoonetele ja teenustele*** ***Liikmesriigid näevad asjakohaste meetmete abil lastele ja eakatele ning neid hooldavatele isikutele ette tõhusa ja mittediskrimineeriva juurdepääsu eeskätt ühiskondlikele hoonetele ja ühistranspordile, kõrvaldades sealjuures füüsilised takistused.***

Selgitus

Muudatusettepanekuga nähakse ette kohustus võtta asjakohaseid meetmeid, et võidelda vanusega seonduva diskrimineerimisega, mis kahjustab eelkõige lapsi ja eakaid inimesi.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Silmas pidades täieliku võrdõiguslikkuse tegelikku tagamist, ei takista võrdse kohtlemise põhimõte ühtki liikmesriiki säilitamast või kehtestamast meetmeid, et ära hoida või heastada usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse ***või*** seksuaalse ***sättumusega*** seotud halvemusi.	Silmas pidades täieliku võrdõiguslikkuse tegelikku tagamist, ei takista võrdse kohtlemise põhimõte ühtki liikmesriiki säilitamast või kehtestamast meetmeid, et ära hoida või heastada usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse***,*** seksuaalse ***sättumuse või soolise kuuluvusega*** seotud halvemusi.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1 a. Liikmesriigid võtavad teatava usutunnistuse või teatavate veendumuste, puude, vanuse või teatava seksuaalse sättumusega isikute jaoks võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste edendamise meetmeid, võttes sealjuures arvesse soolist mõõdet.

Selgitus

Asjakohane on muuta tõhusaks positiivsed meetmed, edendades aktiivselt võrdset kohtlemist.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1 b. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide võimalust näha ette sooduskohtlemist või võtta positiivseid meetmeid, et täita nende isikute või isikute kategooriate erivajadusi, kes eriomaduste tõttu vajavad struktuure, teenuseid ja abi,

mida teised inimesed ei vaja.

Selgitus

Asjakohane on muuta tõhusaks positiivsed meetmed, edendades aktiivselt võrdset kohtlemist ning isikute erivajadusi arvesse võtvaid meetmeid.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1 b. Liikmesriigid tagavad, et mitmekordse diskrimineerimise kindlakstegemise korral on võimalik hagi tagasi lükata ainult põhjenduse või mõne teise vastuväite alusel, mida saab kohaldada kõikidele põhjustele, mille tõttu hagi on esitatud. Kui tehakse siiski kindlaks ainult üks põhjus, võib hagi tagasi lükata põhjenduse või vastuväite alusel, mis puudutab vaid kõnesolevat põhjust.

Selgitus

Liikmesriikidel tuleb tagada mitmekordse diskrimineerimise ohvritele piisava kaitse võimalus.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Liikmesriigid võtavad kooskõlas oma õigussüsteemiga vajalikud meetmed tagamaks, et kui isik, kes leiab, et ta on võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamata jätmise tõttu kannatanud, esitab kohtule või muule pädevale asutusele asjaolud, mille põhjal võib eeldada, et on toimunud otsene või kaudne diskrimineerimine, peab kostja tõendama, et diskrimineerimise keeldu ei ole rikutud.	1. Liikmesriigid võtavad kooskõlas oma õigussüsteemiga vajalikud meetmed tagamaks, et kui isik, kes leiab, et ta on võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamata jätmise tõttu kannatanud, esitab kohtule või muule pädevale asutusele asjaolud, mille põhjal võib eeldada, et on toimunud otsene või kaudne diskrimineerimine, peab kostja tõendama, et ***otsese ega kaudse, mitmekordse ega seotusest tuleneva***

diskrimineerimise keeldu ei ole rikutud.

Selgitus

Muudatusettepanek puudutab ühelt poolt vaid itaaliakeelse teksti artikli 8 lõiget 1, kuid teisalt lisatakse sellesse ka mitmekordse ja seotusest tuleneva diskrimineerimise keeld.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Lõige 1 ei takista liikmesriikidel kehtestamast hagejale soodsamaid ***tõendamisreegleid***.	2. Lõige 1 ei takista liikmesriikidel kehtestamast hagejale soodsamaid ***reegleid***.

Selgitus

Liikmesriikidele tuleb ette näha võimalus kehtestada hagejale õiguskaitsemenetluse korral soodsamad tingimused.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätted ja juba kehtivad asjakohased sätted tehakse ***liikmesriikide*** territooriumil asjaomastele isikutele sobival viisil teatavaks.	***Komisjon ja*** liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätted ja juba kehtivad asjakohased sätted tehakse ***teavitus- ja pressikampaaniate abil, mille eesmärk on ka stereotüüpide kummutamine, Euroopa Liidu*** territooriumil ***üldsusele ja*** asjaomastele isikutele sobival***, asjakohasel ja kättesaadaval*** viisil teatavaks.

Selgitus

Selleks, et võrdse kohtlemise põhimõtet tuntaks, järgitaks ja tõhusalt kohaldataks, on vaja teha mitmesuguseid teavituskampaaniaid ning kasutada sobivaid vahendeid, nagu viipekeel või vaegnägijatele mõeldud veebilehed.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Et toetada võrdse kohtlemise põhimõtte järgmist, toetavad liikmesriigid dialoogi asjakohaste huvirühmadega, eelkõige valitsusväliste organisatsioonidega, kellel on kooskõlas siseriikliku õiguse või tavaga ***õigustatud*** huvi aidata võidelda käesolevas direktiivis esitatud alustel ja selles hõlmatud valdkondades aset leidva diskrimineerimisega.	Et toetada võrdse kohtlemise ***ja võrdsete võimaluste*** põhimõtte järgmist, toetavad liikmesriigid dialoogi asjakohaste huvirühmadega, eelkõige valitsusväliste organisatsioonidega, kellel on kooskõlas siseriikliku õiguse või tavaga huvi aidata võidelda käesolevas direktiivis esitatud alustel ja selles hõlmatud valdkondades aset leidva diskrimineerimisega.

Selgitus

Liikmesriikidel tuleb pidada dialoogi huvitatud pooltega ja kaasama sellesse kõik võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste edendamisega tegelevad pooled.

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Liikmesriigid määravad asutuse või asutused, kelle ülesanne on edendada kõikide isikute võrdset, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest ***või*** seksuaalsest sättumusest tingitud diskrimineerimiseta kohtlemist. Need asutused võivad moodustada osa asutustest, kelle ülesanne on riiklikul tasandil tegelda inimõiguste kaitsega või üksikisiku õiguste, sealhulgas teistest ühenduse õigusaktidest, näiteks direktiividest 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevate õiguste kaitsega.	1. Liikmesriigid määravad ***sõltumatu(d)*** asutuse või asutused, kelle ülesanne on edendada kõikide isikute võrdset, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest**,** seksuaalsest sättumusest ***või soolisest kuuluvusest*** tingitud diskrimineerimiseta kohtlemist. Need asutused võivad moodustada osa asutustest, kelle ülesanne on riiklikul tasandil tegelda inimõiguste kaitsega või üksikisiku õiguste, sealhulgas teistest ühenduse õigusaktidest, näiteks direktiividest 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevate õiguste kaitsega. ***Kui on loodud eri liiki diskrimineerimisega tegelevad sõltumatud asutused, võib isik, kes loeb end mitmekordselt diskrimineerituks, valida,***

	millise asutuse poole pöörduda, et saada kaitset kohtu- või haldusmenetluse korral, ning kõnesoleva asutusel on kohustus vaadata läbi kogu talle teada antud diskrimineerimisega seonduv olukord tervikuna.

Selgitus

Tuleb kohandada asutuste süsteemi ja korraldust, et tõhusalt tegelda mitmekordse diskrimineerimisega.

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 – teine a taane (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– teavituskampaaniate ja koolituse korraldamine,

Selgitus

Asjakohane on suurendada asutuste pädevust, tehes nende ülesandeks ka koolitamise ja teavitamise.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) tunnistatakse või võidakse tunnistada tühiseks või muudetakse kõik võrdse kohtlemise põhimõttega vastuolus olevad lepingulised sätted, ettevõtjate sisekorraeeskirjad ning tulundus- või mittetulundusühingute tegevust reguleerivad eeskirjad.	b) tunnistatakse või võidakse tunnistada tühiseks või muudetakse kõik võrdse kohtlemise põhimõttega vastuolus olevad lepingulised sätted, ***avalik-õiguslike asutuste ja*** ettevõtjate sisekorraeeskirjad ning tulundus- või mittetulundusühingute tegevust reguleerivad eeskirjad.

Selgitus

Võrdse kohtlemise põhimõtet käsitlevad sätted peavad laienema ka avalik-õiguslikele asutustele.

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad sanktsioonide kohta, mida rakendatakse vastavalt käesolevale direktiivile vastuvõetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende kohaldamise tagamiseks. Sanktsiooniks võib olla kahju hüvitamine, kusjuures hüvitise ülemmäär ei tohi olla eelnevalt kindlaks määratud. Sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.	Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad sanktsioonide kohta, mida rakendatakse vastavalt käesolevale direktiivile vastuvõetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende kohaldamise tagamiseks. Sanktsiooniks võib olla kahju hüvitamine, kusjuures hüvitise ülemmäär ei tohi olla eelnevalt kindlaks määratud. Sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ***ning tooma kaasa diskrimineeriva käitumise lõpetamise ja mõju kõrvaldamise***.

Selgitus

Võrdse kohtlemise põhimõtte tõhusa järgimise tagamiseks on vaja määrata kindlaks sanktsioonide kohaldamine.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 16 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	16 a. Komisjon koostab ja alustab ..... sellise ettepaneku heakskiitmise menetlemist, mille eesmärk on viia käesoleva direktiiv kooskõlla võrdseid võimalusi ja diskrimineerimise keeldu käsitlevate kehtivate direktiividega.

MENETLUS

Pealkiri	Võrdne kohtlemine sõltumata isiku usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest
Viited	KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS)
Vastutav komisjon	LIBE
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	FEMM 2.9.2008
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Donata Gottardi 9.10.2008
Vastuvõtmise kuupäev	10.2.2009
Lõpphääletuse tulemused	+: 15 –: 11 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Edit Bauer, Hiltrud Breyer, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Věra Flasarová, Lissy Gröner, Urszula Krupa, Roselyne Lefrançois, Pia Elda Locatelli, Astrid Lulling, Siiri Oviir, Doris Pack, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinská, Anni Podimata, Christa Prets, Teresa Riera Madurell, Eva-Riitta Siitonen, Eva-Britt Svensson, Britta Thomsen, Corien Wortmann-Kool, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Gabriela Creţu, Ana Maria Gomes, Donata Gottardi, Elisabeth Jeggle, Maria Petre